

დიალოგური ნარატივის როლი მედიის დემოკრატიზაციის პროცესში

მარინე ლომიძე
სტუ პროფესორი

რეზიუმე

ნაშრომში განხილულია ინტერვიუ-დიალოგის, როგორც დიალოგური ნარატივის მნიშვნელობა მედიის დემოკრატიზაციის პროცესის გაღრმავებაში. ყურადღებაა გამახვილებული იმ ასპექტებზე, როცა პროფესიონალების (კორესპონდენტისა და რესპონდენტის) თანამშრომლობით იქმნება სრულფასოვანი პუბლიცისტური ტექსტი, რომელიც კომუნიკაციის მონაწილეთა საიმედო მედიაპროდუქტის ფუნქციას იძენს. განხილული საკითხები საშუალებას იძლევა პასუხი გაეცეს კითხვებს, რესპონდენტი:

- რამდენად გვაცნობს თავისი საქმიანობის გეგმებს, წარსული ამბების ნიუანსებს, დეტალებს;
- რამდენად გვიხსნის ნაცნობი მოვლენებისა და ფაქტების არსს, გვიზიარებს საკუთარ მოსაზრებებს;
- რამდენად აქვს საშუალება სრულყოფილად გამოთქვას საკუთარი აზრი;
- რამდენად იკვეთება ინტერვიუში მისი ინტერესი ჟურნალისტიკისადმი, როგორც მოსაუბრისა და პიროვნებისადმი.

ჟურნალისტი:

- როგორ აღწევს მიზანს და ინარჩუნებს ინდივიდუალიზმს;
- როგორ იცავს საზოგადოებრივ ინტერესს და ამასთან თავიდან იცილებს კომუნიკაციის ხელისშემშლელ ფაქტორებს;
- როგორ ავლენს პასუხისმგებლობას რესპონდენტისადმი; რამდენად ემიჯნება იდეოლოგიური სტერეოტიპების გავლენას და იცავს მიუკერძოებლობის პროფესიულ სტანდარტს;
- რამდენად ახორციელებს ინტერვიუს მთავარ დანიშნულებას (პიროვნებათაშორისი ვერბალური ურთიერთობა ინფორმაციის მისაღებად, ახალი ცოდნის დასაგროვებლად საზოგადოების ინფორმაციულ მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილება).

THE ROLE OF DIALOGUE NARRATIVE IN THE DEMOCRATIZATION OF MEDIA

Marine Lomidze,
GTU Professor

RESUME

The paper discusses the importance of interview-dialogue as a dialogue narrative in enhancing the process of media democratization. Emphasis is placed on the aspects where, in collaboration with professionals (correspondent and respondent), a full-fledged publicist text is created that acquires the function of the image media product of the participants. The issues discussed allow the respondents to answer the questions:

• How familiar it is with its plans, nuances, and details of its past?

• Explains the essence of familiar events and facts, shares his/her views;

• To what extent is he / she able to express his / her opinion perfectly?

• To what extent in the interview does his / her interest in the journalist, the interviewee and the person show?

Journalist:

• How it achieves its goal and maintains individualism;

• How it safeguards the public interest and at the same time avoids interfering factors;

• How does the respondent show responsibility? To what extent does it fall under the influence of ideological stereotypes and upholds the professional standard of impartiality;

• The extent to which the interview serves the main purpose (interpersonal verbal communication to obtain information, meet the information needs of the public in order to acquire new knowledge).

* * * *

ნაშრომში განვიხილავ ინტერვიუ-დიალოგის, როგორც დიალოგური ნარატივის მნიშვნელობას მედიის დემოკრატიზაციის პროცესის გაღრმავებაში. ყურადღებას ვამახვილებ იმ ასპექტებზე, როცა პროფესიონალების (კორესპონდენტისა და რესპონდენტის) თანამშრომლობით იქმნება სრულფასოვანი პუბლიცისტური ტექსტი, რომელიც კომუნიკაციის მონაწილეთა საიმედო მედიაპროდუქტის ფუნქციას იძენს.

საკვლევი კითხვების ნუსხა ვრცელია. მივყვით თანმიმდევრობით.

სიტყვა ინტერვიუ (interview) ინგლისური წარმოშობისაა და საუბარს ნიშნავს. სემანტიკის მიხედვით იგი შედგება ორი კომპონენტისგან. პირველი - interview- ნაწილის ერთ-ერთი მნიშვნელობა შეხედულება, მოსაზრებაა. ამდენად, ინტერვიუს ცნების გაგება გულისხმობს მოსაზრების, ფაქტის, მონაცემის ურთიერთგაცვლას.

ინტერვიუ, როგორც კომუნიკაციის აქტი, ითვალისწინებს კითხვა-პასუხის თანმიმდევრულ მონაცვლეობას, რომლის ამოცანაა ინფორმაციის მოპოვება. მაგრამ ამ პროცესის მიზნები განსხვავებულია. ერთ შემთხვევაში იგი ინფორმაციის მოძიების მეთოდია, ხოლო სხვა მხრივ ჟურნალისტური ჟანრი. დიალოგის წარმართვის (კითხვა-პასუხის

რეჟიმი) მიდგომის მიხედვით, ინტერვიუ-მეთოდისა და ინტერვიუ-ჟანრის სტრუქტურა ერთმანეთს ემთხვევა და თითქოს შესაძლებელიცაა მათი ერთ განზომილებაში გააზრება, მაგრამ პრინციპულია მათი ურთიერთგამიჯვნა ათვლის სისტემების განსხვავებულობის გამო.

ერთი ცალსახად ინფორმაციის მოპოვების საშუალება - მიზანდასახული საუბარია კვლევის პროგრამით გათვალისწინებულ კითხვებზე პასუხის მისაღებად. ამ მეთოდს ფართოდ იყენებს ბევრი მეცნიერება და დარგი: სოციოლოგია, ფსიქოლოგია, მედიცინა, კრიმინოლოგია, საზოგადოებასთან ურთიერთობა (PR), საკადრო პოლიტიკა. მათ შორის ჟურნალისტიკა, რომელიც მოპოვებულ ინფორმაციას სხვადასხვა ჟანრობრივ თხზულებაში განაწილებს.

საუბარი ნებისმიერი მედიაპროდუქტის შესაქმნელად ააჩირო. ჟურნალისტიკის ნშირად, არცთუ უსაფუძვლოდ, დოკუმენტების შესწავლაზე მეტად უპირატესობას „ცოცხალი მასალისგან“ (ადამიანებისაგან) მიღებულ ინფორმაციას ანიჭებენ. ეს ყველაზე ხელსაყრელი ახალი ამბების ჟურნალისტიკისთვისაა, სადაც ინფორმაციის წყარო შეიძლება არც დასახელდეს სხვადასხვა გარემოების გამო. ინტერვიუს ჟანრის შექმნის შემოქმედებითი პროცესი კი ეფუძნება ინფორმაციის ხილულ წყაროსთან კომუნიკაციას, რომლის ვინაობაც მჟღავნდება და სოციალური სტატუსიც.

ინტერვიუს ჟანრის ნაწარმოები მხოლოდ ისაა, რომელშიც რეალურად არსებულ ადამიანთა რეალურად შემდგარი საუბარია კონკრეტულ საკითხზე საზოგადოების ინფორმირებისათვის ან პრობლემის გასაანალიზებლად. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ ამგვარი ტიპის ჟურნალისტიკური თხზულება აქტუალურია სოციალური ინტერესისა და ღირებულების ფაქტორების გამო.

აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ დიალოგის ფორმით შეიძლება დაინეროს მხატვრული ნაწარმოებიც. განზოგადებული მხატვრული სახეების გმირებს, შესაძლოა, პროტოტიპებიც ჰყავდეს, მაგრამ, ცხადია, არც ესაა ჟურნალისტიკური ჟანრი. ეს მოხდენილი მხატვრული ხერხია იმისათვის, რომ მწერალმა დინამიკა და ერთგვარი სიმძაფრე შემატოს ტექსტს.

ამრიგად, ურთიერთობის ძველთაძველი ფორმა - საუბარი - არ კარგავს აქტუალობას. არასდროს ყოფილა იგი ისე სიცოცხლისუნარიანი, როგორც დღეს. თანამედროვე ინფორმაციით გაჯერებულ გარემოში, სადაც ასე მძლავრობს ცრუ ინფორმაციის დამკვიდრების ტენდენციები, ზენაკლულ ადამიანთა ამბიციები, ფასდაუდებელია ინფორმაციის გავრცელების სოციალური პასუხისმგებლობა, რითაც ჟურნალისტიკა პროფესიული მოვალეობის შესრულება ლამის გმირობადაა ქცეული, ხოლო გამოხატვის თავისუფლება - აუღლაგმაჯ უზნეობად და უკაცურობად. მე „სი-ენ-ენის“ ცნობილი სლოგანის - „ჟურნალისტიკას ქმნის არა ტექნოლოგიები, არამედ ინტელექტი“ მომხრეთა შორის ვარ, ვისთვისაც ეს დებულება ჟურნალისტიკური საქმიანობის

ქვაკუთხედი და ვინც პასუხისმგებლობასა და კეთილსინდისიერებას სასიცოცხლო ფუნქციას უტოლებს ამ პროფესიაში.

აქვე მიზანშეწონილად მიმაჩნია რამდენიმე თეორიული ასპექტის ხაზგასმა, რაც, ვფიქრობ, გამოადვილებს საკითხის რელიეფურად წარმოჩენას.

ინტერვიუს, როგორც ჟურნალისტიკური ჟანრის, პოპულარობა XIX საუკუნეს უკავშირდება, როცა სოციალურ-პოლიტიკური მოვლენების კვალობაზე პრესის განვითარებამ საზოგადოებრივი მნიშვნელობის ამბების გასავრცელებლად ინფორმაციის პირველწყაროებს მიანიჭა უპირატესობა. ინტერვიუს ორიგინალურ ჟანრს სპეციალისტები განიხილავენ საუბრის წარმართვის მანერის პრინციპით, რომელიც ვლინდება საუბრის მონაწილეთა ქცევის თავისებურებითაც და ჟურნალისტიკური ნაწარმოების შესრულების ხერხების გამოყენების უნარით. ამ მიდგომის საფუძველზე ძირითადად სამი მოდელია ცნობილი. პირველი კონფრონტაციულია, როდესაც ჟურნალისტი არ ენდობა რესპონდენტს, როგორც ინფორმაციის წყაროს და ყველაფერში ორმაგ აზრს/თვალსაზრისს ეძიებს. მეორე-ელიტარული სტილი - კონფრონტაციული სტრატეგიის სანინალმდევოა, როცა ერთგვარად მალაღია ჟურნალისტიკის სოციალური პასუხისმგებლობა და იგი კონკრეტული სოციალური ჯგუფის ინტერესთა დამცველად გვევლინება. საუბრის გაბმის მესამე ხერხი - პარტნიორულად იწოდება.

ამგვარი სახელდების საფუძველი ჟურნალისტიკისა და მისი თანამოსაუბრის ერთობლივი შემოქმედებითი საქმიანობის შედეგია. ასეთი კომუნიკაცია ჟურნალისტს „აიძულებს“ იფიქროს არა „ინფორმაციის შეგროვების“ პოზიციიდან, არამედ „სიახლის ძიების“ მიდგომით, როცა დიალოგის პროცესში ორივე მონაწილე ქმნის ახალ ცოდნას და თანაბრად ეკისრება პასუხისმგებლობა ურთიერთობის შედეგზე. ეს მიდგომა ჟურნალისტისგან ერთგვარ თავდადებასაც მოითხოვს - მოსაუბრის სამყაროში „შეღწევა“, მისი ცხოვრებისა და საქმიანობის წესების, აზრების, მოტივების შესაბამისად აღქმას და საქვეყნოდ გაცხადებას.

მიზნობრივი დანიშნულების მიხედვით ინტერვიუს რამდენიმე მოდელს განიხილავენ. მათი განსჯა ჩვენს მსჯელობას შორს წაიყვანს. ამჯერად მხოლოდ ორ მათგანზე შევაჩერებ ყურადღებას: ინტერვიუ-შეტყობინება (ინფორმაციის გავრცელება) და ინტერვიუ-მოსაზრება (მოსაზრების, შეფასების გასაჯაროება). სპეციალურ ლიტერატურაში მათი ამგვარი სახელდებაც გვხვდება: ინფორმაციული და ანალიტიკური. ინტერვიუ-შეტყობინებაში კორესპონდენტისა და რესპონდენტის მთავარი ინტერესი არსებითად სამი ძირითადი კითხვით (რა, სად, როდის) ამოიწურება. ანალიტიკური (მოსაზრებისა და თვალსაზრისის) ჟურნალისტიკა მიზეზშედეგობრივ მსჯელობას ითხოვს და შესაბამისად მეტ კითხვასაც - რატომ, როგორ, რა მიზეზით, რა მიზნით, რას ნიშნავს ეს და ა.შ.

ინტერვიუს ეს ტიპი ითავსებს ცნობილი 5 W + 1H-ის (Who, What, When, Why, Where + How: ვინ, რა, სად, რატომ, როდის + როგორ) პრინციპს და ავრცობს კიდევ მას. მხოლოდ ასეა შესაძლებელი გამოვლინდეს რესპონდენტის კონკრეტული შეფასებები, მიმდინარე პროცესებისადმი მისეული შეფასებები, ვარაუდები, მოსაზრებები, პოზიციების სათანადო დასაბუთება და სხვა. ამავდროულად ფაქტობრივად ყოველი ინტერვიუ მოიცავს ორივე სახეობის ელემენტებს, კლასიფიკაცია რომელიმე შემადგენლის სიჭარბეს გამოხატავს. მაგალითად, ინტერვიუ-მოსაზრება შეუძლებელია შეტყობინების გარეშე, ისევე როგორც შეტყობინებისას გარკვეული პოზიცია(ნებით თუ უნებლიეთ) შეინიშნება.

კომუნიკაციის პროცესის მარტივ მოდელში ინფორმაციის გადაცემა ითვალისწინებს ამბავს(მოვლენას, გმირს), ჟურნალისტსა და აუდიტორიას, სადაც მთხრობელი ჟურნალისტია. ინტერვიუს შემთხვევაში სწორედ მოქმედი პირი გვიყვება ამბავს, ოღონდ კონკრეტული მედიასაშუალების მეშვეობით. ამ ჟანრის გამოყენება განსაკუთრებით მაშინაა უმჯობესი, როცა ინტერვიუიერებული დარგის წარჩინებული წარმომადგენელია, ავტორიტეტით სარგებლობს და მისი პერსონისადმი საზოგადოებრივი ინტერესი მაღალია.

ერთი შეხედვით, ამგვარი კომუნიკაცია თითქოს უფრო იოლია ჟურნალისტისათვის, რადგან თხრობის ტვირთი, გადმოცემის „სიმძიმე“ რესპონდენტს ეკისრება. მაგრამ ეს მხოლოდ ერთი შეხედვით. ამითაც შეიძლება აიხსნას ჟურნალისტების მხრიდან ამ ჟანრისადმი „მსუბუქი“ დამოკიდებულება.

რამდენად დინამიკური, ადვილად აღსაქმელი და დამაინტრიგებელი იქნება საუბარი, მნიშვნელოვნადაა განპირობებული ნამყვანზე, კორესპონდენტზე, რომელიც პროცესის წარმმართველი უნდა იყოს. ხშირია შემთხვევა, როცა ჟურნალისტის უნიათობის გამო, სადავეს მოსაუბრე იღებს და თავად იწყებს პროცესის გაძღოლას. ზენაკლული არაპროფესიონალი რესპონდენტის ხელში მედიაპროდუქტი სოციალურ ფუნქციას კარგავს და საუბრის ამგვარი ვარიანტი არასრულფასოვანი ხდება. იდეალური ვარიანტია, როცა ჟურნალისტი ფლობს სათანადო მასალას, კარგად იცნობს პრობლემას, თემას, რესპონდენტს და საუბარს წარმართავს საზოგადოებრივი ინტერესის დასაკმაყოფილებლად. (ასეთი მიდგომა ერთობ სასურველი გახდა ჩვენი ქართული რეალობისთვის).

ისეც ხდება, როცა დიალოგში ორივე დაინტერესებული მხარე დაჟინებით ცდილობს საკუთარი უპირატესობის წარმოჩენას და ერთგვარ დუელს მართავს-ვინ ვის აჯობებს. აუდიტორია ამ შემთხვევაშიც განზილბული რჩება.

დღევანდელ ქართულ მედიაში(განსაკუთრებით შესამჩნევია ეს სამაუწყებლო მედიაშია) ჟურნალისტისა და სტუმრის საუბარი ხშირად საომარ ველს ემსგავსება-ორ ხმაში წარმართულ დიალოგში, როცა ორივე მხარე ბრალდებების ენით, ნიშნის

მოგებით, და თანაც აღმატებული, არასაჭირო ტონით საუბრობს, იკარგება მთავარი სათქმელი, რა მიზნითაც შეხვედრა შედგა. დაზარალებული ისევე აუდიტორია რჩება, რადგან საკითხის არსს ვერ სწვდება და დროსაც ფუჭად კარგავს, თუ დიალოგის პროცესს ეკრანთან ბოლომდე „შერჩა“ ან გაზეთი დროულად არ გადადო გვერდზე.

ეს სიტუაცია მხოლოდ ქართული პრობლემა არ ყოფილა. ამ მიდგომას უკანასკნელ წლებში ევროპასა და ამერიკაში უპირისპირებენ ინტერვიუს ე.წ. ახალ მეთოდოლოგიას, რომლის ერთ-ერთი ინიციატორიც ცნობილი კანადელი ჟურნალისტი ჯონ სავატსკია. მისი აზრით, კითხვა-პასუხის კომუნიკაციის არსებული სტერეოტიპი უნდა დაინგრეს. კითხვის დამსმელსა და მოპასუხეს შორის „პაექრობა“, კანადელი ჟურნალისტის თქმით, ადამიანების ნებისმიერ საუბარს ახასიათებს და არ შეესაბამება ჟურნალისტური ინტერვიუსთვის განკუთვნილი ინფორმაციის მოპოვების ხერხს. ჯონ სავატსკი ფიქრობს, რომ ინტერვიუში შეჯიბრება არ უნდა იყოს, ინტერვიუში უნდა დაისვას კითხვები, რომლებსაც პასუხები უნდა გაეცეს.

ინტერვიუში არაჯანსაღი პაექრობის პრინციპის უარყოფა და პარტნიორული ურთიერთობის დამკვიდრების მცდელობა თანამედროვე ჟურნალისტური პრაქტიკის ჭეშმარიტი მონაპოვარია.

სამოქალაქო საზოგადოების ფორმირების ფაქტორებმა ინფორმაციული ნაკადის მოზღვავების პირობებში ახალი რეალიების წინაშე დააყენა კომუნიკაციის მონაწილეები. ერთი მხრივ, იდეოლოგიზირებულმა პოსტსაბჭოთა ჟურნალისტურმა საქმიანობამ ჯერ კიდევ ვერ გაითავისა ახალი დროებისათვის დამახასიათებელი გახსნილობის, გამჭვირვალობისა და ტოლერანტობის პრინციპები. მეორე მხრივ, არასწორად გაგებულმა გამოხატვის თავისუფლებამ „მეოთხე ხელისუფლება“ ძალაუფლების უმართებულო ხერხებით „აღჭურვა“.

ზემოთ მოყვანილი კონფრონტაციული სტილის აგრესიულობა და ელიტარული მოდელის მიკერძოებულობა, რბილად რომ ვთქვათ, არ პასუხობს დროის მოთხოვნებს. აუდიტორია ჟურნალისტისგან ელის პროფესიულად გამართულ, ადვილად აღსაქმელ, მოსაუბრისადმი კეთილგანწყობილი დამოკიდებულებით გაჯერებულ ინფორმაციასა და მსჯელობას. ჟურნალისტი ე.წ. მოდერატორია ინფორმაციის წყაროსა და ინფორმაციული პროდუქტის (მედიაპროდუქტის) მომხმარებელს შორის. ეს შუამავლობა მნიშვნელოვანწილად განსაზღვრავს სასაუბრო თემის შინაარსს, ტონალობას და სოციალურ პასუხისმგებლობას, რომ სწორად იქნას აღქმული მოსაუბრის გზავნილების კონტექსტი. ამავდროულად ჟურნალისტი ავლენს შემოქმედებით უნარს დასმული კითხვის ფორმულირებით, რითაც ვლინდება მისი ინფორმირებულობა, ერუდიცია, ტაქტი და ეთიკის ჩვევები.

საუბრის მონაწილე პირი მის მიერ გაცხადებული ფაქტობრივი მასალით, ორიგინალური მოსა-

ზრებებითა და პოზიციით უშუალოდ მონაწილეობს მედიაპროდუქტის შექმნაში. ინფორმაციის გავრცელება ან კონკრეტულ საკითხზე მსჯელობა მოქმედი პირის მეშვეობით მოვლენური საბაზის ჩვენებას უფრო მოსახერხებელს ხდის ოპერატიულობისა და სარწმუნოების თვალსაზრისით.

საუბრის მონაწილეთა ასეთი ტანდემი ქმნის სწორედ ინტერვიუს ორიგინალურ ფორმას, რომელიც მიმზიდველი ხდება აუდიტორიისათვის და მოსაუბრეთა განუღწეველ შრომას ეფექტიანს ხდის.

ნებისმიერი მედიაპროდუქტის შექმნის პროცესში ჟურნალისტი არჩევანის წინაშე დგება-უნდა მიიღოს გადაწყვეტილება რა დოზით(მოცულობით) და როგორ წარმოაჩინოს პიროვნება, როგორც ინფორმაციის წყარო.

ამ დილემის გადაჭრას არსებითად საკუთრივ ჟანრი განაპირობებს. სათქმელი თვითონ ითხოვს სათანადო ფორმას. ინტერვიუსთვის რესპონდენტის შერჩევის კრიტერიუმს განსაზღვრავს როგორც მკითხველთა ინტერესები, ასევე ავტორის პოზიცია. თუ რესპონდენტი ცნობილი და გამორჩეულად საინტერესო მოსაუბრეა, იგი იმთავითვე „მომგებიანი“ პერსონაა ჟურნალისტიკისათვის და შესაბამისად, ამ დილოგს არ სჭირდება ჟანრისთვის დამახასიათებელი განსაკუთრებული სიახლის შემცველი ინფორმაციული საბაზი, რომლის არარსებობითაც ზოგადად შესაძლოა დაიჩრდილოს ჟურნალისტური ფორმის თავისებურება. ყველა წარმოდგენილ ინტერვიუში საგრძნობია ჟურნალისტიკის განადგმული ნაბიჯის მოტივაცია, რომელიც გასაგებია რიგითი მკითხველისათვის.

დილოგის შინაარსად გვევლინება ინფორმაციის შეცნობა და გაცვლა, ამავდროულად ინტერვიუს ეს ფორმა წარმოადგენს სოციალური ურთიერთობის ნიმუშს, რომლითაც ხდება ღირებულებათა სისტემის ფორმირება, გარკვეულწილად განზოგადებაც, რასაც ორივე მხარისათვის (ინტერვიუერისა და ინტერვიუებულისათვის) პრინციპული მნიშვნელობა აქვს. ამგვარად წარმოდგენილი დილოგები პერსონიფიცირებული ურთიერთობების გამოხატულებაა, რაც დიდ სოციალურ ენერგიას ატარებს და სათანადო გავლენას ახდენს მკითხველის ცნობიერებაზე. თუმცა სახელდობრ საკითხთა სიმრავლე და მოცულობა (ინტერვიუების პერიოდულობა, დროში განფენილობა) განსაზღვრავს დილოგის მონაწილეთა ურთიერთობის მრავალფეროვნებას: წინასწარ შედგენილი კითხვარი და ინტერვიუ - იმპროვიზაცია. ამ ურთიერთობაში თანამოსაუბრეები თანაბრად ქმნიან დინამიკას საგნობრივი ინფორმაციით, უპირატესად საზოგადოებრივი ინტერესის ამსახველი საკითხების განხილვით.

ინტერვიუებში წამოჭრილი უნდა იყოს ყველა მნიშვნელოვანი საკითხი თუ პრობლემა, რომელიც ბოლო ათწლეულებია ასე სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა ჩვენი ქვეყნისა და ხალხისათვის. ეს არის ქართველი საზოგადოების მორალურ-ზნეობრივი სახე, ქვეყნის განვითარების არსებული მდგომარეობა და პერსპექტივები, როგორც მატერიალური და სულიერი აღორძინების, მთავარი სოციალური ფაქტორი, ახალგაზრდობის განათლების, მიგრაციის პრობლემები და სხვა. უნდა ჩანდეს, რომ რესპონდენტს ყველაფერი ანუხებს, რაც მნიშვნელოვანია ქართველი კაცისთვის: მშობლიური მიწა, ენა, წიგნი, დაკარგული ტერიტორიები, მოქალაქეობრივი შეგნება, პასუხისმგებლობა. მას ყველაფერზე აქვს თავისი მოსაზრება, ყველა კითხვაზე აქვს პასუხი.

საკითხების მრავალმხრივი გაშუქების პრინციპის დაურღვევლობა წარმოდგენილი ინტერვიუების ტენდენციად იკვეთება. ნათქვამის დასადასტურებლად გამოვყოფ ჟურნალისტური საქმიანობის რამდენიმე მახასიათებელს.

ჟურნალისტური ჟანრები ზოგადად ნაკლებად მყარი კატეგორიაა. ისინი იხვეწება, სახეს იცვლის, ერთმანეთში იჭრება. ყოველ ნიჭიერ ავტორს მასში რაღაც მისეულად ორიგინალური შეაქვს. ინტერვიუს შემთხვევაში ეს შეიძლება იყოს „თავისუფალი ცურვის“ პრინციპის გამოყენება, როდესაც კითხვა ისე დაისმის, რომ გულისხმობს პასუხის ყველა შესაძლო ვარიანტს: თემის ამომწურავი, მოკლე, გავრცობილი, განგაშის სიმბოლო და ა.შ. ამგვარი მოდელის არჩევით ჟურნალისტი განსაზღვრავს წინასწარმომზადებული კითხვების მნიშვნელობას, ხოლო იმპროვიზებულს წარმოაჩენს მათგან ლოგიკურად გამომდინარეს, დამატებითი კითხვები დასვას იმ შემთხვევაში, თუკი მოსაუბრის პასუხი გაუგებარია, ან რესპონდენტს არ შეუძლია (ან არ სურს) კვალიფიციურად გასცეს კითხვას პასუხი. გამოსავალი, უმთავრესად, ერთია, კორესპონდენტი კითხვას მისთვის სასურველი ვარიანტით ცვლის, რაც პროფესიულ უნარს საუკეთესოდ წარმოაჩენს.

ასეთ ვარიანტებში ე.წ. თავისუფალი ცურვის პრინციპი მოქმედებს საუბრის ორივე მონაწილისათვის. ჟურნალისტები გააზრებული, მიზანმიმართული კითხვების დასმით ამჟღავნებენ წამოჭრილი პრობლემების მასშტაბურობას. თანმიმდევრულად მიყვებიან პასუხებს სათანადო კითხვებით, საჭიროების შემთხვევაში აზუსტებენ პასუხს დამატებითი კითხვით, და, რაც ასე მნიშვნელოვანია, არსად არ იგრძნობა, რომ რესპონდენტი შეზღუდულია აზრის გამოთქმაში. მისი სივრცე ყოველთვის თავისუფალია და მისდამი კეთილსამიმედოდ განწყობილი. ეს კი ადასტურებს, რომ ჟურნალისტი თავს ართმევს სოციალურად განსაზღვრულ მოთხოვნას: მისცეს საშუალება მოსაუბრეს, დაეხმაროს მკითხველ აუდიტორიას საზოგადოებრივი შეგნების გაფართოებაში. ინტერვიუებულის ფაქტობრივი დანიშნულება ხომ სწორედ ესაა: ადამიანები გაეკვნენ კონკრეტულ საკითხებში, გაიმყარონ შეხედულებები, გაეცნონ უცნობ პოზიციებს, გაუჩნდეთ მოქმედების სურვილი; ხელი შეეწყოს უცოდლო ფასეულობების დამკვიდრება- განმტკიცებას, საყოველთაო წინსვლას.

ზოგადად, ურთიერთობის პროცესში პიროვნების დადებითი თვისებების გამოყენება უნივერსალურია.

ლური ფაქტორია, რომელიც თანაბარი წარმატებით მოქმედებს როგორც დადებითი, ისე კრიტიკული ინფორმაციის მოპოვებისას. ჟურნალისტთან საუბრისას რესპოდენტი წარმოგვიდგება ინფორმაციული სისტემის მრავალსახოვან ელემენტად. იგი, ასევე თქვამს, წარმოადგენს თავისი ცხოვრების გარკვეულ ეტაპებს, რომელთაც თან სდევს ავტორისეული გამარჯვებები, სიძნელეები, პიროვნული და შემოქმედებითი განვითარება და სხვა.

დიალოგში თანმიმდევრულობის პრინციპის დაცვით ჟურნალისტები ახერხებენ, ერთი შეხედვით, უმტკივნეულო საკითხების გარკვევიდან იმ თემებზე გადასვლას, რაც რესპოდენტს პირდაპირ ეხება. „თანმიმდევრულობის ეფექტი“ მხოლოდ წინასწარ განსაზღვრული კითხვების ჩამოყალიბებას არ გულისხმობს. იგი მიზნად ისახავს მოსაუბრისათვის ერთგვარი ფსიქოლოგიური ინერციის შექმნას, რაც მსჯელობის პროცესში წარმოიშობა და პრობლემის არსებით მხარეს მოიცავს.

ჟურნალისტისათვის უდიდესი ფუფუნებაა საინტერესოდ მოაზროვნე რესპოდენტი, რომელიც გამორჩეულ ხიბლს სძენს მედიაპროდუქტს. ამავდროულად, ამგვარ რესპოდენტთან საუბარი ჟურნალისტის პროფესიონალიზმის ერთგვარი ინდიკატორია. სხვაგვარად ჟურნალისტის მხრიდან შეიძლება ერთგვარი გამბედაობის ტოლფასიც იყოს - სწორად გაიგოს და, რაც კიდევ უფრო მნიშვნელოვანია, დაუზიანებლად მიიტანოს მკითხველამდე ინტერვიუებულის მთავარი სათქმელი იმ ნიუანსებით, რომელიც მისი აზროვნებისა და გამოთქმის ინდივიდუალობას განაპირობებს.

კორესპოდენტის ე.წ. ჩაღრმავება, ანუ ერთგვარი „ჯიუტობა“, საშუალებას აძლევს ინტერვიუებულის მისთვის ჩვეული მანერით წარმოაჩინოს მოვლენები, პროცესები. ჟურნალისტის სწორედ ეს „ჯიუტობა“ კონკრეტულ შემთხვევაში შეიძლება განვიხილოთ როგორც ერთგვარი მასტიმულირებელი ფაქტორი.

სპეციალისტთა აზრით, ამგვარ დიალოგში, ისევე როგორც სხვა ტიპის ურთიერთობებში, ადამიანი იკმაყოფილებს საკუთარი ინდივიდუალობის რეალიზაციის, ანუ თვითრეალიზაციის მოთხოვნილებებს. ურთიერთობის ფუნქცია მრავალგვარია. ადამიანთა კავშირის დანიშნულება სხვადასხვა ინფორმაციის გადაცემითაც გამოიხატება. ურთიერთქმედება შეიძლება გავიგოთ როგორც დიალოგის მონაწილეთა ერთობლივი საქმიანობის პროცესი - საუბარი საერთო ამოცანის გადასაჭრელად: მკითხველისათვის ინფორმაციის აღქმისა და რესპოდენტის პიროვნული ფაქტორის გაგება-გაცნობიერების გაადვილება. თუმცა კორესპოდენტისთვის არსებითია არა მარტო რესპოდენტის საქმიანობის ობიექტური არსი, არამედ ქმედების მოტივი, ზნეობრივი რეგულატორი, მოვლენათა სუბიექტური ფონი. ამ მეტად მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მისა-

ღებად მკაცრი თანმიმდევრულობით განსაზღვრული კითხვა-პასუხი იცვლება საუბრის თავისუფალი სტილით, ხშირად იმპროვიზებული საუბრის წარმართვის ფორმით, სადაც რაციონალური საგნობრივი ინფორმაციის პარალელურად გარკვეული წილი ინფორმაციის ემოციურად მიწოდების ფორმებსაც განეკუთვნება.

სათაური დიალოგური ნარატივის, ინტერვიუ-დიალოგის ჟანრის შიდა სტრუქტურის მთავარი კონსტანტია. მისი საშუალებით მჟღავნდება აზრის მიმართულება, იკვეთება მოსაუბრის დამოკიდებულება. კონკრეტული ჟანრის (ჟურნალისტური გამოსვლის) თვისებრივი ნიშანი, როგორც პუბლიცისტური ღირებულების პოტენციალური დამადასტურებელი, სათაურია. იგი ინფორმაციულობის ხარისხით, ფაქტობრივი მასალის განზოგადებით, მიზნობრივი დანიშნულებით ავლენს ჟანრობრივ თავისებურებებს. ინტერვიუში თითქმის წესადაა რესპოდენტის საუბრიდან ფრაზის ან სიტყვის სათაურად გამოტანა. გამართლებულია ჟურნალისტთა გადაწყვეტილება. ყველა ინტერვიუს სათაური ან პირდაპირაა ტექსტიდან ციტირებული ან პერიფრაზია, რაც კონკრეტულ საკითხზე რესპოდენტის პოზიციას გამოხატავს და უნდა ვივარაუდოთ, რომ მას ჟურნალისტიც იზიარებს.

აი, ამგვარ პრინციპებზე აგებული დიალოგური ნარატივი-პუბლიცისტური ტექსტები განაპირობებენ მედიის დემოკრატიზაციის პროცესის გაღრმავებას. მკითხველებს კი საშუალება გვეძლევა პასუხი მივიღოთ კითხვებზე, რესპოდენტი:

- რამდენად გვაცნობს თავისი საქმიანობის გეგმებს, წარსული ამბების ნიუანსებს, დეტალებს;
 - რამდენად გვიხსნის ნაცნობი მოვლენებისა და ფაქტების არსს, გვიზიარებს საკუთარ მოსაზრებებს;
 - რამდენად აქვს საშუალება სრულყოფილად გამოთქვას საკუთარი აზრი;
 - რამდენად იკვეთება ინტერვიუში მისი ინტერესი ჟურნალისტისადმი, როგორც მოსაუბრისა და პიროვნებისადმი.
- ჟურნალისტი:
- როგორ აღწევს მიზანს და ინარჩუნებს ინდივიდუალიზმს;
 - როგორ იცავს საზოგადოებრივ ინტერესს და ამასთან თავიდან იცილებს კომუნიკაციის ხელისშემშლელ ფაქტორებს;
 - როგორ ავლენს პასუხისმგებლობას რესპოდენტისადმი; რამდენად ემიჯნება იდეოლოგიური სტერეოტიპების გავლენას და იცავს მიუკერძოებლობის პროფესიულ სტანდარტს;
 - რამდენად ახორციელებს ინტერვიუს მთავარ დანიშნულებას (პიროვნებათაშორისი ვერბალური ურთიერთობა ინფორმაციის მისაღებად, ახალი ცოდნის დასაგროვებლად საზოგადოების ინფორმაციულ მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილება).